

GORAN TRIBUSON

Ladislav Hanak halálhíre

Az ember ötvenéves korára szeretne megállapodott, békés életet élni; ez az a kor, amikor már nem akar több fordulatot az életében, és semmi kedve az érzelmi viharokhoz. És végül ezek azok az évek, amikor lassan számot vet az életével, és, többek közt, egyre több időt fordít újságolvasásra...

Ladislav Hanak, a „Pobjeda” építővállalat számviteli osztályának vezetője, néhány hét múlva készült megünnepelni ezt a nevezetes ötvenedik születésnapját. Agglegény volt, visszavonultan, békésen éldegélte megszokásaival kitöltött életét, amelyekről a világ semmi kincséért sem mondott volna le. Egy kicsit kopaszodott ugyan, de korához képest feltűnően jól tartotta magát. Sohasem nősült meg, ám a nők mindig fontos szerepet játszottak az életében.

Azon a bizonyos vasárnap reggel Ladislav Hanak kilép kis albérleti lakásából, hogy megvegye kedvenc helyi lapját, amelyben legszívesebben a helyi híreket és a „Születtek, házasságot kötöttek, elhaláloztak...” rovatot böngészte. Az újságosbódé rögtön a kereszteződés túloldalán áll, így szép időben Hanak nem egyszer papucsban ugrott le az újságért. Aznap reggel azonban valami szokatlan apróság történt. A közlekedési lámpa elromolhatott: egyfolytában pirosat mutatott, s így Ladislav Hanak nem tudott átmenni a másik oldalra, oda, ahol az újságos volt. Egy kicsit szabálytalankodnia kellett, hogy hozzájusson a friss újsághoz.

Hazaérve főzött egy erős feketét, és nekiállt átlapozni az újságot, szép sorjában olvasva a címeket. Azon az oldalon, ahol a „Születtek, házasságot kötöttek, elhaláloztak...” rovat található, hirtelen a következő gyász hírt pillantja meg:

*Mély fájdalommal tudatjuk, hogy felejthetetlen társunk,
LADISLAV HANAK,*

1979. április 24-én, életének 50. évében, tragikus körülmények közt elhunyt.

barátai

Ladislav Hanak gerincén végigfutott a hideg, majd mikor egy kicsit összeszedte magát, még néhányszor elolvasta a gyász hírt. Értetlenül állt előtte, s csak mint a véletlen furcsa játékát tudta magyarázni.

Délután, amikor kényelmesen elnyújtózott a tévé előtt, újra és újra hatalmába kerítette az a furcsa érzés, hogy a neve ott áll az újságban, az elhunytak szomorú listáján. Este pedig, a szalonnás tojásrántotta készítése közben szinte már is tudott másra gondolni. Éjszaka sokáig nem bírt elaludni, s amikor végre álomba szenderült, saját temetéséről álmodott, a koporsót szállító autóról, amit szinte senki nem kísért – s ez lényegében természetes is volt, mivel alig voltak rokonai.

Reggel erős fejfájásra ébredt, s egyre csak azon töprengett, hogy ki lehet az a Ladislav Hanak, akinek a neve az újságban áll?

Kávé és dupla konyak után, ahelyett, hogy az irodájába ment volna, Ladislav Hanak a Belügyminisztérium titkárságának épülete felé vette útját.

– Miben segíthetek? – kérdezte a „Személyi igazolványok kiadása” ablaknál dolgozó szőke nő. Ladislav mindent elmagyarázott, a nő orra alá dugta az újságkivágást, és megkérte, hogy ellenőrizze, van-e még a városban ilyen nevű lakos. A szőke nő egy szót sem szólt, a kartonlapokkal teli fadobozokhoz ment, és keresgélni kezdett. Ladislav Hanak ezalatt a terem egyik sarkába állt, és rágyújtott. Ugyanabban a pillanatban, amikor végzett a cigarettával, a szőke alkalmazott visszament az ablakoz és magához hívta.

– Nem, nincsen. Csak egyetlenegy van. És az nyilvánvalón maga!

Az a hétfő elviselhetetlen volt az irodában. Izzadt, állandóan hibázott, az átutalási számlák egymás után a szemetesben kötöttek ki, egyik cigarettát a másik után szívta... Ebédszünet után elhatározta, hogy nem megy vissza a munkahelyére, és a helyi újság szerkesztősége, pontosabban az apróhirdetések felvételének irodája felé indult.

Itt még az eddigieknél is nagyobb meglepetés várta. A hirdetésfelvevő egyáltalán nem emlékezett arra, hogy valaki ilyen halálhírt adott volna le közlésre. A hivatalos papírok között sem volt meg az eredeti szöveg, Blažek és Tunica, a két szedő is határozottan tagadta, hogy dolgoztak volna ilyenén. Amikor közösen kinyitották az előző napi újságot, azon a helyen, ahol Ladislav saját halálhírét olvasta, most a „Super-flor” sírkoszorú reklámja állt.

– De hát...!? – kiáltotta Hanak és benyúlt a zsebébe, hogy elővegye az újságkivágást, ott azonban csak a papírdarab hült helyét találta.

És ettől kezdve még ennél is különösebb eseménysor vette kezdetét Ladislav Hanak, a számviteli osztály vezetőjének az életében. Nevezetesen: legszűkebb környezetében úgy kezdtek viselkedni, mint akik fenntartás nélkül tényként kezelik az újsághírt, amely szerint Ladislav Hanak „tragikus körülmények közt elhunyt”.

Az irodában szemérmetlenül semmibe vették, s így, az idegösszeomlás határán, kénytelen volt betegszabadságot kérni. Legjobb barátai, Hrnčević és Ott, nem hívták már a keddenkénti preferánszpartira. A klubba, ahol német újságok lapozgatásával szokta elütni a hosszú estéket, többé nem engedték be, arra hivatkozva, hogy az olvasóterem zártkörű. Amikor Cicát hívta, akivel hosszú évek óta rokonszenvezett, az néhányszor belehallózott a kagylóba, majd letette, mintha rossz volna a vonal. Régi adósai nem adták meg az adósságukat, s ez idő tájt kezdte a postás is a nevére szóló küldeményeket „nem kézbesíthető” felirattal visszaküldeni. Csak egyetlen levelet csúsztatott be az ajtó alatt. És éppen ez volt az „utolsó csepp a pohárban”. Amikor Ladislav Hanak felnyitotta a borítékot, egy számlát talált benne az ilyen és ilyen számú, néhai L. Hanak nevére szóló sírhely gondozásáról.

Saját árnyékaként, kiábrándultan, elveszetten és a végsőkig megtörtén Ladislav Hanak elhatározta, hogy az eddigiek előtt fejet hajtva, a legjobb az lesz, ha valóban „tragikus körülmények közt el fog hunyni”. Annak a hónapnak a végén, amelyben a végzetes gyászjelentés megjelent – mindent alaposan meghányva-vetve – felvette a legjobb öltönyét és a város legmagasabb (és egyetlen!) magasháza felé vette lépteit. Ott, minden lépését megfontolva, lassan elindult felfelé, egészen a legfelső emeletig. Legnagyobb meglepetésére a tetőterasz ajtaját nyitva találta (általában zárva van, és a kulcsot a házmester őrzi).

Állt a keskeny párkány szélén, nézte maga alatt a város főutcáját, a városét, amely egy gyász hírrel leírta, és kivetette magából...

Csak lépnie kell egyet, és kész. Ha már az újság is ezt írta... Ha mindenki ezt akarja...

És ekkor úrrá lesz rajta a félelem. Az a rettenetesen hosszú zuhanás fejjel lefelé. A tompa puffanás. Az összezúzott teste, a darabokra tört végtagjai, a járdán szétfröccsent agyveleje. Mégis inkább életben kellene maradni? Csakazért is! Holnap megint felkel a nap. Hamarosan itt a meleg nyár, elutazik a tengerre, udvarol az idősödő turista hölgyeknek... Mario Lanza csodálatos lemezeit hallgatja... Mégsem lehet csak úgy hirtelen eltűnni. Ekkor elcsodálkozott, hogy honnan az a mélységes pesszimizmus, az a rettenthetetlen halálvágy; honnan vannak azok a sötét gondolatok, amelyek felfelé menet gyötörték. Csodálkozik és visszafordul, annak biztos tudatában, hogy folytatni fogja, hogy élni fog!

Lefelé menet, valahol az ötödik emelet környékén megállítja egy lány, hogy megkérdezze, mennyi az idő.

„Aha, elkezdtek észrevenni. A legjobb irányban haladnak a dolgok!” – gondolja Ladislav Hanak magában mosolyogva, és megszorozza lépteit.

De abban a pillanatban, amikor kilépett a járdára, a magasház előtt valami szörnyű dolog történik. A levegő iszonyú fűtyülése, hatalmas üvöltés és szörnyű puffanás kíséretében valami az utca közepére zuhan. Az öngyilkos összeroncsolódott teste, aki odafentről (a tetőteraszról, egy ablakból vagy erkélyről?) vetette le magát, pontosan a megdőbbsent Ladislav Hanak előtt hevert. Az egészben az volt a legrettenetesebb, hogy Ladislav a szerencsétlen arcában, egy pillanattal az előtt, hogy az a járdára való csapódáskor szétroncsolódott, saját vonásaira ismert.

Magánkívül, észveszejtve, az őriület határán rohant haza. Hogy lecsillapodjon, megivott majdnem egy fél üveg pálinkát és bevett néhány gyógyszert. Ettől pár órára mély álomba zuhant.

Késő este ébredt fel, s az éjszaka hátra lévő részét azzal töltötte, hogy fel-alá járkált a szobájában, s egyik cigarettát a másik után szívta. Szívdobogása visszhangzott a fülében, tenyere izzadt. Cicát hívta, aztán a pontos időt, a rendőrséget... A hallgatóból csak monoton sípolás hallatszott.

Reggel otthoni ruhában és papucsban szalad le az újságért. „’gelt, Hanak úr!” – mondja a bódében ülő férfi, és Hanak kezébe nyomja az újságot.

Ladislav Hanak a meleg tavaszi nap reggelén, ott, a bódé előtt végiglapozta néhányszor a friss újságot, de egyetlen szót sem írtak a magasháznál történt öngyilkosságról. Aztán szinte nem hitt a saját szemének: a „Születtek, házasságot kötöttek, elhaláloztak...” rovatban az újszülöttek között az első helyen, kövérrel szedve, saját nevét pillantja meg: Ladislav Hanak.

És ekkor hirtelen határtalan béke és nyugalom öntötte el, valószínűleg annak felismerésétől, hogy tessék, itt van, újra megengedték, hogy éljen. A lap aljára nyomtatott dátumról eszébe jutott valami, amiről teljesen megfeledkezett – éppen ma van az ötvenedik születésnapja.

Hóna alá csapta az újságot, és Mario Lanza egyik legkedvesebb dalát fűtyörészve a keresztelkedésen át haza indult.

A közlekedési lámpa hosszan, sokáig zöldet mutatott.